

[Landbrugsministeren]

Den første oliekrise, i 1973-74, som indledte den periode præget af alvorlige økonomiske problemer, vi stadig befinder os i, gav i 1975 stødet til en række beskæftigelsesfremmende foranstaltninger fra den daværende socialdemokratiske regerings side, herunder en lovgivning om genindførelse af tilskud til dræning og vanding i jordbruget.

Sigtet hermed var – ud over den direkte beskæftigelsesmæssige effekt – at forbedre jordbrugets produktionskapacitet.

Siden standsningen for tilskud til dræning i 1972 var dræningsaktiviteten faldet stærkt. I femåret 1965 til 1969 blev der i gennemsnit drænet ca. 10.000 ha årligt, men i 1974 blev der drænet under 5.000 ha. Desuden var der et meget stort efterslæb for så vidt angår omdræninger til opretholdelse af de ældre drænsystemer.

Endvidere var det af væsentlig betydning at stimulere vandingsaktiviteten, idet kunstig vanding medfører en større og mere stabil planteproduktion.

For bedrifter på sandjord med et stort kvæghold er vanding en nødvendig forudsætning for en stor og stabil produktion. Dette gælder ikke alene i tørre somre, men stort set også for de klimatiske mere normale somre, idet den naturlige vandforsyning kun er tilnærmelsesvis optimal i enkelte somre.

Den gældende lovs beløbsrammer for tilsagn om tilskud udgør i alt 80 mill. kr. for finansårene 1975-76 til 1977-78 og 30 mill. kr. for hvert af finansårene 1978 til 1980.

Tilskuddet udgør 25 pct. af de med arbejdets gennemførelse forbundne omkostninger bortset fra vederlag for eget arbejde. For så vidt angår vandingsanlæg bortses tillige fra udgiften til anskaffelse af de dele af anlægget, der ikke nedgraves i jorden eller på anden måde bringes i varig fast forbindelse med ejendommen, samt fra udgiften til anskaffelse af motor og pumpe.

Den samlede tilsagnsgivning indtil 1. januar 1980 beløber sig til ca. 132 mill. kr., fordelt med ca. 60 mill. kr. til dræning og ca. 72 mill. kr. til vanding, hvilket stort set svarer til fuld udnyttelse af den samlede tilsagnsramme for tiden medio 1975 til udgangen af 1979, der udgør 140 mill. kr.

Den stigning i dræningsaktiviteten fra ca. 5.000 ha om året til ca. 8.000 ha om året, som blev påregnet ved 1975-tilskudsordningen, blev imidlertid langt fra nået og kunne

heller ikke blive det inden for de midler, der var stillet til rådighed, i betragtning af, at gennemsnitsudgiften til dræning steg ca. 64 pct. i perioden 1975 til 1979.

Hvad angår vandingsaktiviteten, regnes der i betænkning nr. 841/1978 om vanding i jordbruget med en tilvækst på ca. 800 vandingsanlæg om året. De meget tørre somre i 1975 og 1976 bevirkede en betydelig stimulering af vandingsaktiviteten frem til 1978, men aktiviteten er derefter faldet til væsentligt under nævnte skøn på ca. 800 anlæg om året.

For at opnå en acceptabel stigning i aktivitetsniveauet for dræning og vanding er det efter regeringens opfattelse påkrævet, at tilskudssatsen som foreslået – generelt set – forhøjes fra 25 pct. til 33 1/3 pct.

Af samme grund foreslås tilskudsordningen udvidet til også at omfatte gravefri dræning, idet det nu er teknisk muligt at føre et forsvarligt tilsyn med udførelsen af gravefri dræningsarbejder. Gravefri dræning kan ikke anvendes under alle jordbundsforhold, men den er væsentlig billigere end traditionel dræning bortset fra udgiften til projektering. Efter forslaget kan tilskuddet til gravefri dræning ikke overstige udgiften til projektering, tilsyn og udgiftsopgørelse.

Bl. a. for at opnå større fleksibilitet og leveringssikkerhed foreslås den gældende lovs principielle forbud mod anvendelse af plastrør til dræningsarbejder ophævet.

Endelig foreslås der adgang til at forhøje tilskuddet til vandingsanlæg op til 50 pct., hvis der skal ske tilslutning til fælles vandforsyningsanlæg eller der som følge af myndighedernes planlægningsforanstaltninger skal bores efter grundvand i en særlig afstand fra vandingsanlægget eller i en særlig dybde og den samlede anskaffelse sum for vandingsanlægget forøges væsentligt ved de nævnte forhold.

Dette forslag tager primært sigte på jordbrugsarealer, der ligger ved eller i kort afstand fra visse vandløb. Det foreslåede forhøjede tilskud har til formål at modvirke fald i vandingsaktiviteten på sådanne arealer som følge af skærpede vilkår for vandindvindingstilladelser i de pågældende områder. Endvidere vil det forhøjede tilskud kunne stimulere etablering af fælles vandforsyningsanlæg til vanding. Sådanne fælles vandforsyningsanlæg beliggende på hensigtsmæssige